

BIỆN PHÁP TĂNG CƯỜNG NĂNG LỰC THỰC HÀNH ÂM NHẠC CHO GIÁO VIÊN MẦM NON

¹Chế Long Mỹ

¹ Trường CDSP Trung ương Nha Trang
Điện thoại: 098 532 8827
Email: chelongmy20@gmail.com

Tóm tắt:

Giáo dục âm nhạc là một trong những nội dung quan trọng nhằm phát triển thẩm mỹ trong giáo dục mầm non hiện hành. Tại các trường mầm non, các hoạt động âm nhạc như dạy hát, dạy nghe nhạc, dạy vận động theo nhạc, tổ chức chương trình âm nhạc...do chính cô giáo mầm non thực hiện.

Tuy nhiên, chương trình đào tạo giáo viên mầm non trình độ cao đẳng trang bị kiến thức âm nhạc và các kỹ năng thực hành hết sức khiêm tốn. Chỉ có hai học phần bắt buộc là Nhạc cơ sở và Phương pháp giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non. Tuy nhiên, học phần Nhạc cơ sở dành khoảng 15 tiết để thực hành các bài hát mầm non, học phần Phương pháp giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non không đề cập đến các năng lực thực hành âm nhạc.

Ngoài ra, có hai học phần tự chọn là Kỹ năng hát múa và Hát dân ca cũng được trang bị nhưng thời lượng không nhiều, số lượng sinh viên đông nên hiệu quả không cao. Có hai học phần quan trọng để rèn luyện năng lực thực hành âm nhạc cho sinh viên mầm non đó là Đàn dựng chương trình văn nghệ ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non và học phần Nhạc cụ organ nhưng không được trang bị.

Như vậy, năng lực thực hành âm nhạc của giáo viên mầm non được trang bị chủ yếu là ca hát. Các năng lực khác như sử dụng nhạc cụ, tổ chức và dàn dựng các chương trình văn nghệ tại trường mầm non hoàn toàn không được trang bị.

Từ thực tế trên, chúng tôi đề ra các biện pháp tăng cường năng lực thực hành âm nhạc cho giáo viên mầm non như sau: 1) Rà soát và điều chỉnh chương trình đào tạo, bổ sung các học phần rèn luyện về năng lực thực hành âm nhạc và giảm một số nội dung lý luận âm nhạc hàn lâm; 2) Tăng cường năng lực thực hành âm nhạc thông qua các nội dung dạy học liên quan đến các năng lực ca hát, năng lực sử dụng nhạc cụ, năng lực tổ chức dàn dựng chương trình văn nghệ...

Từ khóa: *Năng lực, năng lực thực hành âm nhạc, năng lực sử dụng nhạc cụ, Năng lực ca hát, Học phần âm nhạc, Giáo viên mầm non.*

1. Đặt vấn đề

Giáo dục âm nhạc là một trong những nội dung quan trọng nhằm phát triển thẩm mỹ trong chương trình giáo dục mầm non hiện hành. Để tổ chức cho trẻ có những hoạt động âm nhạc thực sự hiệu quả, đòi hỏi người giáo viên mầm non phải có năng lực âm nhạc tương đối vững vàng, đặc biệt là thực hành âm nhạc.

Tuy nhiên, trong chương trình đào tạo giáo viên mầm non trình độ cao đẳng hiện nay, kiến thức âm nhạc và các kỹ năng thực hành được trang bị hết sức khiêm tốn. Giáo viên mầm non ra trường, có một lượng kiến thức ít ỏi không đủ để thực hiện các hoạt động âm nhạc tại trường mầm non.

Trong phạm vi bài viết, chúng tôi đi sâu nghiên cứu năng lực thực hành âm nhạc của cô giáo

mầm non gồm: ca hát, sử dụng nhạc cụ, tổ chức và dàn dựng các chương trình văn nghệ tại trường mầm non trên cơ sở tìm hiểu chương trình đào tạo giáo viên mầm non trình độ cao đẳng và các hoạt động âm nhạc tại trường Mầm non trên địa bàn tỉnh Khánh Hòa để có sự so sánh, đối chiếu giữa hoạt động đào tạo và đơn vị sử dụng sản phẩm đào tạo.

Bài viết, tập trung vào 3 nội dung chính đó là:

1) Hoạt động âm nhạc tại trường mầm non; 2) Tổng quan về các học phần âm nhạc trong chương trình đào tạo giáo viên mầm non trình độ cao đẳng; 3) Biện pháp tăng cường năng lực thực hành âm nhạc cho giáo viên mầm non.

2. Nội dung

2.1. Hoạt động âm nhạc tại trường mầm non

Hoạt động âm nhạc tại trường mầm non là hoạt động hết sức đa dạng, phong phú, từ dạy hát, dạy nghe nhạc, dạy vận động theo nhạc, tổ chức các trò chơi âm nhạc tại lớp đến hoạt động chung của trường như các ngày lễ, hội, các cuộc thi âm nhạc được tổ chức hàng năm và không ai khác, chính cô giáo mầm non thực hiện các nhiệm vụ này. Do vậy, để hoàn thành nhiệm vụ buộc các cô phải vận dụng toàn bộ nội lực cũng như mọi phương tiện để đáp ứng yêu cầu công việc.

Trong các hoạt động âm nhạc tại lớp, hoạt động nào cũng liên quan đến năng lực ca hát, năng lực sử dụng nhạc cụ của giáo viên. Ví dụ: 1) Dạy hát: chắc chắn giáo viên phải có kỹ năng hát, phải hát đúng cao độ, tiết tấu, lời ca... mặt khác phải biết sử dụng đàn và đàn cho các cháu hát thì mới đem lại hiệu quả; 2) Hoạt động nghe nhạc: nhất thiết giáo viên phải biết đàn hoàn chỉnh một tác phẩm, hoặc một đoạn nhạc cho các cháu nghe, không phải lúc nào cũng mở máy nghe nhạc. Hơn nữa, cô thực hành hát và đàn thì các cháu vẫn thích thú hơn nhiều, lớp học sẽ thêm phần sinh động; 3) Tổ chức các trò chơi âm nhạc: hoạt động này lại càng cần đến năng lực đàn - hát của giáo viên...

Trong các hoạt động chung, hoạt động phong trào của nhà trường, năng lực ca hát, năng lực sử dụng nhạc cụ của giáo viên, năng lực tổ chức và dàn dựng chương trình là năng lực chủ đạo. Ví dụ: 1) Hoạt động văn nghệ khai giảng năm học mới, để dàn dựng một chương trình, đòi hỏi giáo viên phải vận dụng hết năng lực của bản thân và tập thể. Tất cả các kỹ năng về đàn, hát đều được khai thác triệt để, các cô đảm trách vai trò của người đàn, người hát, và cả người dàn dựng; 2) Hoạt động thi văn nghệ giữa các

khối lớp hàng năm, mỗi cô chịu trách nhiệm các tiết mục cho lớp mình. Lại một lần nữa, các cô giáo phải khai thác năng lực thực hành âm nhạc ít ỏi của mình...

Nhìn nhận một cách khách quan, các hoạt động âm nhạc tại trường mầm non còn nhiều hạn chế, thậm chí rất sơ sài. Nguyên nhân chính của vấn đề này là do năng lực âm nhạc nói chung, trong đó có năng lực thực hành âm nhạc của giáo viên mầm non chưa cao.

2.2. Tổng quan về các học phần âm nhạc trong chương trình đào tạo giáo viên mầm non trình độ cao đẳng hiện nay.

Chương trình đào tạo giáo viên mầm non trình độ cao đẳng có tổng số 100 tín chỉ. Trong đó, các học phần âm nhạc tùy theo tính chất được xây dựng thành 2 nhóm bắt buộc và tự chọn. Học phần bắt buộc gồm: 1) Nhạc cơ sở, 2 tín chỉ, 45 tiết, nội dung tập trung vào cung cấp kiến thức cơ bản về lý thuyết âm nhạc, nhận biết các ký hiệu âm nhạc, tập đọc nhạc giọng Cdur, Fdur, Gdur; Thực hành hát các bài hát trong chương trình giáo dục mầm non. 2) Phương pháp giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non (PPGD âm nhạc), gồm 2 tín chỉ 45 tiết. Nội dung tập trung vào lý luận về ý nghĩa vai trò của âm nhạc đối với bậc mầm non, phương pháp hướng dẫn các nội dung giáo dục âm nhạc và thực hành tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ mầm non.

Ngoài ra, có 4 học phần tự chọn: 1) Thường thức âm nhạc (TTAN), gồm 2 tín chỉ, 30 tiết, chủ yếu giới thiệu một số tác giả, tác phẩm âm nhạc tiêu biểu trên thế giới và Việt Nam; các thể loại âm nhạc như: thanh nhạc, khí nhạc, âm nhạc sân khấu, âm nhạc tiêu biểu thế kỷ XX và sơ giản về các nhạc cụ phổ biến; 2) Kỹ năng hát múa bài hát thiếu nhi, gồm 2 tín chỉ, 30 tiết. Trong đó, chỉ có 15 tiết rèn luyện kỹ năng hát cơ bản, phương pháp tiến hành luyện tập ca khúc mầm non, luyện thanh phát triển giọng hát, xử lý ngôn ngữ Việt Nam trong nghệ thuật hát; 15 tiết còn lại tập các động tác múa cơ bản. 3) Hát dân ca, gồm 2 tín chỉ, 30 tiết, chủ yếu hướng dẫn sinh viên hát các làn điệu dân ca phổ biến của dân tộc Việt Nam ở cả 3 miền bắc, trung, nam; 4) Dàn dựng chương trình văn nghệ ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non (DDCT văn nghệ), được thiết kế 2 tín chỉ, 30 tiết, hướng dẫn các hình thức biểu diễn văn nghệ chủ yếu trong ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non; Các bước dàn dựng chương trình văn nghệ trong ngày hội, ngày lễ; thiết kế kịch bản chương trình văn nghệ trong ngày hội, ngày lễ.

Bảng tóm tắt:

Tên học phần	Nhạc cơ sở	PPGD âm nhạc	TTAN	Kỹ năng hát múa	Hát dân ca	DDCT văn nghệ
Tính chất học phần						
Học phần bắt buộc	X	X				
Học phần tự chọn			X	X	X	X
Số tín chỉ/số tiết	2/45	2/45	2/30	2/30	2/30	2/30

Như vậy, trong toàn khoá học, sinh viên được học 2 học phần bắt buộc đó là Nhạc cơ sở và Phương pháp giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non.

Tuy nhiên, chuẩn đầu ra của hai học phần này không đề cập đến các năng lực thực hành âm nhạc của sinh viên. Chỉ có, học phần Nhạc cơ sở dành khoảng 15 tiết để thực hành các bài hát mầm non.

Mặt khác, trong những năm học vừa qua, sinh viên mầm non được học thêm 2 học phần tự chọn đó là Kỹ năng hát múa và Hát dân ca nhưng thời lượng không nhiều nên hiệu quả không cao.

Học phần Dân dựng chương trình văn nghệ ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non có vai trò quan trọng trong việc tăng cường năng lực thực hành âm nhạc cho sinh viên nhưng không được giảng dạy.

Riêng về năng lực sử dụng đàn cũng không được rèn luyện trong suốt chương trình đào tạo giáo viên mầm non.

Như vậy, năng lực thực hành âm nhạc của giáo viên mầm non được trang bị chủ yếu là ca hát. Các năng lực khác như sử dụng nhạc cụ, tổ chức và dân dựng các chương trình văn nghệ tại trường mầm non hoàn toàn không được trang bị.

2.3. Biện pháp tăng cường năng lực thực hành âm nhạc cho giáo viên mầm non

Qua nội dung đã được trình bày, chúng ta có thể nhận thấy rất rõ việc trang bị năng lực thực hành âm nhạc cho sinh viên mầm non chưa đảm bảo để đáp ứng tốt nhất có thể các hoạt động âm nhạc tại trường mầm non. Bởi vì, về năng lực ca hát, sinh viên được trang bị thông qua học phần Nhạc cơ sở, học phần Kỹ năng hát múa, học phần Hát dân ca. Năng lực sử dụng đàn và năng lực tổ chức và dân dựng các chương trình văn nghệ tại trường mầm non chưa được trang bị. Và như vậy, giáo viên mầm non hiển nhiên không thể có khả năng sử dụng đàn và tổ chức dân dựng chương trình văn nghệ.

Với thực trạng trên, để góp phần tăng cường năng lực thực hành âm nhạc cho giáo viên mầm non, chúng tôi đề ra một số biện pháp sau:

Thứ nhất, về chương trình:

- Cần mạnh dạn đưa học phần Nhạc cụ organ vào chương trình chính khoá, điều này giúp tăng cường rèn luyện năng lực sử dụng đàn cho sinh viên, mặt dù sẽ rất khó khăn nhưng nên làm vì chất lượng sản phẩm đào tạo.

- Có thể giảm học phần Thường thức âm nhạc để tăng cường thời lượng cho học phần Kỹ năng hát.

- Nên đưa các học phần Kỹ năng hát, Hát dân ca, Dân dựng chương trình văn nghệ ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non vào nhóm kiến thức bắt buộc.

- Rà soát các học phần âm nhạc, tăng thời lượng thực hành để rèn luyện các kỹ năng âm nhạc, giảm một số nội dung lý thuyết không cần thiết, ví dụ: Điều thức (Học phần Nhạc cơ sở), Giới thiệu tác giả tác phẩm nổi tiếng thế giới (Thường thức âm nhạc), Lý luận về ý nghĩa vai trò của âm nhạc đối với trẻ mầm non (PPDG âm nhạc cho trẻ mầm non)...

Thứ hai, về tăng cường năng lực thực hành âm nhạc thông qua các nội dung dạy học.

Đối với năng lực ca hát:

Để tăng cường năng lực ca hát cho sinh viên mầm non, chúng tôi dành nhiều thời gian trong học phần Kỹ năng hát hướng dẫn các kỹ thuật thanh nhạc như phát âm, nhả chữ, lấy hơi trong từng bài hát mầm non.

Ví dụ bài: Sinh viên cần nghỉ lấy hơi nhanh ở đầu phách thứ 2, ô nhịp thứ 5 (từ rom), cuối phách 1, ô nhịp thứ 10 (từ nhỏ)... và lưu ý khi phát âm các từ có dấu huyền, dấu hoa mĩ (chôi, nhỏ).

Bé quét nhà

Vui - dí dỏm **Hà Đức Hậu**

Một sợi rơm vàng là hai sợi vàng rơm. Bà bện chổi
to bà làm chổi nhỏ. Chổi to chổi
to bà quét sân kho ấy còn chổi nhỏ bà
để dành bé chăm lo quét nhà. (Một) nhà.

Ngoài ra, chúng tôi hướng dẫn sinh viên luyện thanh theo các mẫu âm mi ma, hoặc nô na để tăng cường phát triển giọng hát. Vì sinh viên đông, trong quá trình dạy hát hoặc luyện thanh chúng tôi thường thực hiện theo nhóm khoảng 5 - 6 sinh viên. Đôi khi cần sửa sai, chúng tôi thực hiện cho từng cá nhân.

Mỗi bài hát có tính chất khác nhau, chúng tôi hướng dẫn và hát mẫu để sinh viên biết cách thực hiện cho phù hợp. Ví dụ bài Bé quét nhà, vui - dí dỏm, chúng tôi yêu cầu sinh viên thể hiện điều đó theo cách hiểu của cá nhân, sau đó, nhận xét và hướng dẫn cách thể hiện phù hợp.

Thông qua việc học hát ca khúc mầm non, chúng tôi giúp sinh viên tìm hiểu nội dung, cấu trúc âm nhạc, nhịp điệu, giọng... từ đó, sinh viên sẽ mở rộng kiến thức âm nhạc.

Đối với năng lực sử dụng nhạc cụ:

Hiện nay, sinh viên mầm non không được học nhạc cụ trong chương trình chính khóa, chỉ có lớp học ngoại khóa, không bắt buộc sinh viên phải tham gia. Tuy nhiên, với mục đích tăng cường năng lực sử dụng nhạc cụ cho người học, chúng tôi thiết kế chương trình có đầy đủ các yêu cầu về kỹ thuật ngón, kỹ thuật hợp âm... và cả yêu cầu về đệm đàn.

Ví dụ: về kỹ thuật ngón, chúng tôi hướng dẫn chi tiết như:

Kỹ thuật cơ bản 5 ngón = 5 nốt, đây là dạng kỹ thuật giúp củng cố thể tay tự nhiên, ngón tay khum tròn trên 5 phím đàn liên kế nhau.

Kỹ thuật luân ngón cái, giúp bàn tay di chuyển linh hoạt, mở rộng các quãng và làm chủ tất cả các phím đàn. Luân ngón cái phải được dựa trên

các ngón tay 2, 3, 4 làm trụ. Ngón cái lướt sát phím đàn, cổ tay di chuyển linh hoạt.

Tay phải

Tay trái

Kỹ thuật ngón bấm xếp hẹp - xếp rộng, kỹ thuật này giúp đôi bàn tay mở rộng hoặc thu hẹp một cách linh hoạt. Lấy kỹ thuật 5 ngón tay, 5 phím đàn

làm chuẩn thì xếp hẹp sẽ có quãng cách 5 ngón tay bị thu hẹp và ngược lại, xếp rộng các ngón tay sẽ vượt ra ngoài 5 nốt cơ bản. Cụ thể: xếp hẹp là 5

ngón tay đàn trong phạm vi ít hơn 5 nốt, xếp rộng là 5 ngón tay đàn rộng hơn 5 nốt.

Kỹ thuật đổi ngón tay, giúp cho bàn tay có tư thế đẹp và linh hoạt khi đàn liên tục lặp lại một nốt nhạc.

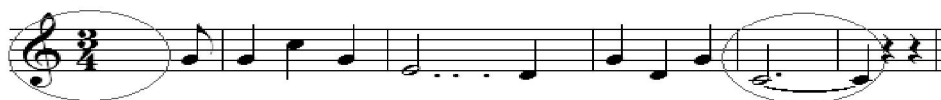

Kỹ thuật đàn kép nốt cho các quãng 2, 3, 4, 5, 6, 8... giúp đôi bàn tay nhanh nhẹn trong đàn nhiều bè, hợp âm.

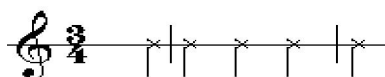

Sau khi sinh viên đạt được trình độ theo yêu cầu về kỹ thuật ngón, chúng tôi hướng dẫn các kỹ thuật về đệm đàn, một số sinh viên khá, có năng lực chúng tôi gợi mở để phát triển cao hơn như tự viết phần đệm và đệm đàn.

Ví dụ: Bài “Ngày đầu tiên đi học” nhạc Nguyễn Ngọc Thiệp, thơ Viễn Phương, để đệm hát, trước tiên sinh viên phải xác định được giọng, điệu của bài là giọng đô trưởng (bộ khóa không có hóa biểu, kết nốt đô, chủ âm), điệu valse (nhịp $\frac{3}{4}$)

Tiết tấu chủ đạo:

Ngoài ra, chúng tôi gợi mở để sinh viên đặt hợp âm, viết âm hình đệm... cho ca khúc.

Đặt hợp âm:

Âm hình đệm:

Như vậy, thông qua quá trình dạy học chương trình ngoại khóa về nhạc cụ, sinh viên phát triển được năng lực sử dụng nhạc cụ, và điều này rất có ích sau khi tốt nghiệp ra trường.

Đối với năng lực tổ chức và dàn dựng chương trình văn nghệ:

Thông qua học phần Nhạc cơ sở, chúng tôi yêu cầu sinh viên chia nhóm (6 – 8 sinh viên), tự dàn dựng chương trình âm nhạc có độ dài khoảng 20

phút (5 – 6 tiết mục) theo các chủ đề gia đình, giao thông, nhà trường, con vật... Trước khi kết thúc học phần sẽ báo cáo kết quả và đánh giá cho điểm.

Để làm được điều này, chúng tôi hướng dẫn sinh viên xác định chủ đề, nội dung các tiết mục, xây dựng kế hoạch tập luyện, trang phục, âm thanh, âm nhạc, dẫn chương trình... Hướng dẫn sinh viên xem một số chương trình văn nghệ của các trường mầm non trên địa bàn, yêu cầu phân tích nội dung để học tập và rút kinh nghiệm.

Kết quả, có một vài nhóm sinh viên xây dựng chương trình phù hợp nội dung chủ đề, nhưng vẫn còn vài nhóm chương trình ít hiệu quả, hoặc trong một chương trình các tiết mục không đồng đều về chất lượng.

Thực chất, đây là sự vận dụng, tạo cơ hội để sinh viên tổ chức học tập và rèn luyện trong thời gian tự học của chương trình, do vậy, chất lượng các chương trình văn nghệ không thể tốt hơn. Tuy nhiên, sinh viên có hiểu được phân nào công việc dàn dựng chương trình văn nghệ và phát huy được năng lực thực hành âm nhạc của bản thân.

3. Kết luận

Hiện nay, việc đảm bảo chất lượng giáo dục là ưu tiên hàng đầu đối với các cơ sở đào tạo. Mỗi sinh

viên ra trường có đầy đủ phẩm chất năng lực, đáp ứng tốt công việc tại trường mầm non chính là minh chứng về chất lượng đào tạo của mỗi nhà trường.

Ngoài chuyên môn chăm sóc và giáo dục trẻ, giáo viên mầm non nhất thiết phải có năng lực thực hành âm nhạc. Tuy nhiên trên thực tế năng lực này còn nhiều hạn chế đã được phân tích. Theo chúng tôi, nhà trường cần thay đổi tư duy về xây dựng chương trình theo hướng “người học và xã hội cần”, đồng thời tích cực đổi mới phương pháp dạy các học phần âm nhạc, phát huy tính tích cực tự học của sinh viên, từ đó năng lực âm nhạc nói chung và năng lực thực hành âm nhạc của sinh viên mầm non sẽ đáp ứng mục tiêu đào tạo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Chương trình đào tạo giáo viên Mầm non trình độ cao đẳng, Trường CĐSP Trung ương Nha Trang, 2016.
- [2] Chế Long Mỹ, Giáo trình âm nhạc (dành cho giáo viên mầm non), Nxb Đà Nẵng, ĐN 2016.
- [3] Lê Đức Sang - Hoàng Công Dụng - Trịnh Hoài Thu, Giáo trình âm nhạc và múa, Nxb Giáo dục, HN 2008.
- [4] Cù Minh Nhật, Organ măng non, Nxb Âm nhạc, HN 2009.
- [5] Lê Vũ, Phương pháp học đàn Organ keyboard 1, 2, Nxb Trẻ, HCM 1992.

MEASURES TO ENHANCE MUSIC PRACTICE CAPACITY FOR PRESCHOOL TEACHERS IN KHANH HOA PROVINCE

Che Long My

Nha Trang National College of Pedagogy

Summary:

Music education is among important contents to develop aesthetics in the current preschool education. At nursery schools, teachers are to do music activities such as teaching kids to sing and listen to music; getting them moving with music; organizing musical shows, etc.

However, the preschool teacher training program at college-level includes limited provision of music knowledge and practice with only two compulsory modules, namely Basic Music and Music Education Methodology for nursery school children. Notably, Basic Music module has 15 periods for practicing nursery songs and Music Education Methodology module does not mention music practice capacities.

Besides, two optimized modules are Singing & Dancing Skills; and Singing Folk Songs but their class periods are not long enough and student numbers are high, so the teaching is not very effective. Two important modules, namely Organizing Festival and Holiday Music Shows at nursery schools and Organ Instrument, which can help training music practice skills, are not included in the curricula.

Therefore, nursery school teachers' trained practice skills are mainly signing. Other skills such as playing musical instruments, organizing and staging musical programs at nursery schools are not provided.

Based on the reality, we suggest measures to enhance music practice capacity for preschool teachers as follows:

1) Check and adjust curricula, supplement music capacity practice modules and reduce some theoretical academic music contents; 2) Enhance music practice capacity through lessons related to capacities in singing, playing musical instruments; organizing and staging musical programs, etc.

Keyword: *capacity, music practice capacities, playing musical instruments, singing capacities, music module, nursery school teachers*